

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 619/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. októbra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY – X24 CZ, s. r. o., Nám. 1. máje 1605, Uherský Brod, Česká republika, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS s. r. o., Potočná 650/135B, Trenčín-Opatová, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Dušan Ažaltovič, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 5 C 95/2016-55 zo 4. októbra 2016 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6 Co 5/2017-81 z 25. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY – X24 CZ, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. augusta 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY – X24 CZ, s. r. o.

(ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 5 C 95/2016-55 zo 4. októbra 2016 (ďalej len „okresný súd“) a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 5/2017-81 z 25. apríla 2017.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka sa žalobou podanou na okresnom súde domáhala proti mestu Bánovce nad Bebravou (ďalej len „žalovaný“) zaplattenia náhrady škody za nesprávny úradný postup žalovaného ako správcu dane pri vyrubení dane z nehnuteľnosti na rok 2006 v sume, ako bude súdom určená na základe vykonaného dokazovania. Sťažovateľka odôvodnila uplatnený nárok tým, že žalovaný ako správca dane vyrubil spoločnosti REALITY – HOTELS, a. s., Trenčín (ďalej len „daňovník“), daň z nehnuteľnosti na rok 2006, ktorú daňovník žalovanému zaplatil v štyroch splátkach. Podľa názoru sťažovateľky žalovaný nesprávnym úradným postupom pri vyrubení dane spôsobil škodu tým, že nerešpektoval právnu úpravu umožňujúcu zohľadniť pri vyrubení dane z nehnuteľnosti miestne podmienky s cieľom zníženia sadzby dane. Daňovník následne zmluvou z 21. januára 2008 postúpil svoju pohľadávku z titulu náhrady škody spoločnosti REALITY – NÁJOMNÁ, a. s., Centrum I. 1420/141, Dubnica nad Váhom, ktorá zmluvou z 5. februára 2013 predmetnú pohľadávku postúpila na sťažovateľku. Sťažovateľka po začatí konania (11. marca 2016) na okresnom súde postúpila 26. mája 2016 zmluvne spornú pohľadávku na náhradu škody spoločnosti REALITY – GO MONEY, s. r. o., Nová ulica, Stupava (ďalej len „právny nástupca sťažovateľky“).

3. O nároku sťažovateľky okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 5 C 95/2016-55 zo 4. októbra 2016 tak, že žalobu zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľky z dôvodu, že *„zmluva o postúpení pohľadávky z daňovníka je... neplatná pre neurčitost' a zároveň pre rozpor so zákonom, pretože pohľadávka, ktorá mala byť postupovaná, v čase postúpenia neexistovala a neexistujúcu pohľadávku nemožno postúpiť.*

Okrem toho bola v zmluve údajná pohľadávka daňovníka identifikovaná takým spôsobom, z ktorého nemožno výšku pohľadávky ustáliť, a preto je zmluva neplatná aj pre jej neurčitost'.“. Tomuto rozsudku predchádzalo uznesenie okresného súdu zo 4. októbra 2016 o nepripustení vstupu právneho nástupcu sťažovateľky do konania, ktorý navrhovala podaním z 29. septembra 2016.

4. Na základe odvolania sťažovateľky (odôvodnené nesprávnym procesným postupom okresného súdu, ktorý nepripustil zámenu na strane žalobcu) krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 5/2017-81 z 25. apríla 2017 napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, keď sťažovateľkin postup spočívajúci v návrhu z 29. septembra 2016 vyhodnotil ako *„obštrukčný a zameraný na zmarenie pojednávania. Súčasne treba dodať, že išlo o procesný úkon, vedúci k nedôvodným prietahom, teda o zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu (čl. 5 základných princípov CSP).*“.

5. Sťažovateľka namieta nesprávny procesný postup okresného súdu, ako aj nesprávne právne posúdenie veci konajúcimi súdmi, v dôsledku čoho považuje napadnuté rozhodnutia za nesprávne a nezákonné, a v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentuje:

„Škoda spôsobená daňovníkovi pozostáva z nesprávneho úradného postupu žalovaného, ktorý v zmysle legislatívy účinnej v čase vyrubovania dane z nehnuteľností nevyužil možnosť a za splnenia príslušných zákonných podmienok i právnu povinnosť, skúmať existenciu miestnych podmienok za účelom posúdenia možnosti zníženia sadzby dane z nehnuteľností. Žalovaný túto povinnosť v procese vyrubovania dane z nehnuteľností vôbec nesplnil a daň vyrubil bez zohľadnenia takýchto miestnych podmienok, ktoré boli také, že zníženie sadzby dane, predovšetkým dane zo stavieb, plne opodstatňovali.

... Daňovníkovi tak bola platobným výmerom č. [REDAKOVANÉ] zo dňa 22.03.2006 vyrubená daňová povinnosť k dani z nehnuteľností v značnej výške až 170.358,- SK (5655,03,- Eur), ktorá je v porovnaní s vtedajšou aktuálnou hodnotou nehnuteľností, z ktorých bola takáto daň vyrubená, celkom neadekvátne a nenáležitá. Daňovník vzhľadom na absolútne nedostatky v infraštruktúre žalovaného, ktoré znemožňovali riadne využitie

príslušných nehnuteľností v jeho vlastníctve mohol využívať tieto nehnuteľnosti len v značne obmedzenom rozsahu.

... Ak za tohto stavu žalovaný v procese vyrubovania dane z nehnuteľností, ktorý viedol k vydaniu platobného výmeru označeného vyššie, neprihliadol na miestne podmienky a neposúdil možnosti zníženia sadzby dane ako aj samotnej dane, hoci takéto podmienky objektívne existovali, bol jeho postup v tomto procese ako správcu dane nesprávny a takýmto nesprávnym úradným postupom bola daňovníkovi spôsobená škoda...

Konanie o takto uplatnenom nároku žalobcu bolo vedené na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou..., ktorý vo veci rozhodol... tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania, pričom tomuto rozhodnutiu bezprostredne na pojednávaní dňa 04.10.2016 predchádzalo vydanie uznesenia, ktorým konajúci súd nepripustil vstup spoločnosti REALITY-GO MONEY, s .r. o., na základe návrhu na vstup nového žalobcu a žiadosti o odročenie pojednávania zo dňa 29.09.2016, napriek tomu, že boli splnené všetky zákonné predpoklady na vyhovenie návrhu podľa § 80 ods. 1 a 2 CSP, a to konkrétne existencia zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 26.05.2016, ako aj súhlas so vstupom nového žalobcu do konania, ktorými konajúci súd v čase rozhodovania disponoval.

... Žalobcovi bolo nesprávnym postupom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu znemožnené uskutočnenie procesných práv v miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces tým, že prvoinštančný súd žiadosť o odročenie pojednávania, ktoré sa konalo dňa 04.10.2016 z dôvodu podaného návrhu na vstup nového subjektu do konania zo dňa 29.09.2016 neakceptoval a ako nedôvodný tento návrh na pojednávaní uznesením zamietol. Je nutné podčiarknuť, že v zmysle ustanovenia § 80 ods. 1 Civilného sporového poriadku preukázateľne nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností o ktorých sa koná. Túto skutočnosť predstavuje uzatvorenie zmluvy o postúpení pohľadávok, na základe čoho bol podaný návrh na vstup nového subjektu do konania.“

6. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1) Základné právo spoločnosti REALITY-X24 CZ, s.r.o. na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp. zn. 5C/95/2016 zo dňa 04.10.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 6Co/5/2017 zo dňa 25.04.2017, porušené bolo.

2) Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 6Co/5/2017 zo dňa 25.04.2017 a rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp.zn. 5C/95/2016 zo dňa 04.10.2016 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Bánovce nad Bebravou na ďalšie konanie.

3) Spoločnosti REALITY-X24 CZ, s.r.o. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 503,26 €, ktorú je Okresný súd Bánovce nad Bebravou povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05), keď navyše znenie petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa nemá ústavný súd dôvod spochybňovať.

10. K porušeniu označených práv malo podľa názoru sťažovateľky dôjsť rozsudkom okresného súdu „*v spojení*“ s rozsudkom krajského súdu. Sťažovateľkou sformulovaný petit vyvoláva otázky v rovine jednoznačnosti identifikácie zásahu, ktorým malo k porušeniu jej základných práv a jej práv zaručených kvalifikovanými medzinárodnými zmluvami dôjsť.

11. Sťažovateľka neobjasnila jej chápanie použitého slovného spojenia („*v spojení*“) pri označení ústavne vadného zásahu. Explicitne teda nevysvetlila, či k porušeniu práv došlo len prvostupňovým rozhodnutím okresného súdu, alebo aj druhostupňovým rozhodnutím krajského súdu, alebo len druhostupňovým rozhodnutím krajského súdu. Odpoveď na túto otázku má však pre predbežné prerokovanie sťažnosti význam, pretože sa svoju podstatou dotýka právomoci ústavného súdu. Z dôvodov sťažnosti („*na základe... nesprávneho a nezákonného postupu konajúci súd na pojednávaní zo dňa 04.10.2016*“...; „*žalobcovi bolo nesprávnym postupom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu znemožnené uskutočnenie procesných práv v miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces*...“) však možno jednoznačne uzavrieť, že sťažovateľka napáda prvostupňové rozhodnutie okresného súdu, ako aj rozhodnutie krajského súdu ako súdu odvolacieho. Dosvedčuje to aj bod 2 petitu sťažnosti, ktorým sa navrhuje zrušenie rozhodnutia okresného súdu i rozhodnutia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie okresnému súdu. Preto ústavný súd ustálil, že predmetom navrhovaného ústavno-súdneho prieskumu je rozhodnutie okresného súdu i rozhodnutie krajského súdu, tak ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

12. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. K sťažnosťou napadnutému rozsudku okresného súdu č. k. 5 C 95/2016-55 zo 4. októbra 2016 ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva povinnosť dôsledného uplatňovania princípu subsidiarity jeho právomoci. Ústavný súd podľa tohto princípu môže poskytovať ochranu základným právam alebo slobodám, alebo ľudským právam a základným slobodám vyplývajúcim z medzinárodnej zmluvy, len ak ochranu týmto právam a slobodám neposkytuje „iný súd“. V opačnom prípade je v kompetencii „iného“ súdu poskytnúť požadovanú ochranu.

14. Kritizovaný rozsudok okresného súdu je rozhodnutím súdu prvého stupňa, ktoré je podľa § 355 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov možné preskúmať v odvolacej fáze civilného sporového konania. Ochranu právam odvolateľa je potom povinný poskytnúť krajský súd ako súd druhého stupňa. Sťažovateľka právo podať odvolanie proti rozsudku okresného súdu aj využila, a tak ochranu jej označenému základnému právu, ako aj jej právu zaručenému dohovorom poskytoval krajský súd. Preto sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 95/2016-55 zo 4. októbra 2016 bolo potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a na rozhodnutie o nej.

15. Pokiaľ ide o sťažovateľkou atakovaný rozsudok krajského súdu č. k. 6 Co 5/2017-81 z 25. apríla 2017, ústavný súd upozorňuje, že podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje.

16. Spomenutý princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého

zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

17. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v civilnom sporovom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

18. Sťažovateľka namietala porušenie označených práv napadnutým rozhodnutím krajského súdu, pričom ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že 31. júla 2017 podala proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu č. k. 6 Co 5/2017-81 z 25. apríla 2017 dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, o ktorom je vecne príslušný rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a o ktorom v súčasnom období prebieha konanie.

19. Ak sa za tejto situácie sťažovateľka domáha ochrany uvedených práv jednak na najvyššom súde a zároveň aj na ústavnom súde, musela byť jej sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv druhostupňovým rozsudkom krajského súdu odmietnutá pre predčasnosť, pretože o ochrane ňou označených práv, ktorých vyslovenia porušenia sa v konaní pred ústavným súdom domáha, bude najprv rozhodovať najvyšší súd.

20. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne I. ÚS 169/09), že v prípade podania opravného prostriedku (odvolanie či dovolanie) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto opravnom prostriedku (v danom prípade o dovolaní). Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj tiež rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, bod 51, 53 a 54 alebo vo veci Soffer proti Česká republika, sťažnosť č. 31419/04 a jeho body 47 a 48) napadnutému opravným prostriedkom (riadnym alebo mimoriadnym).

21. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou v časti smerujúcej proti druhostupňovému rozsudku krajského súdu meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *rationae temporis* ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. V dôsledku odmietnutia sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnosti (návrh na zrušenie napadnutých rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, návrh na náhradu trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. októbra 2017